

Uttalande från Reumatikerförbundets stämma 27 – 28 maj 2023

Tillgången till rehabilitering måste bli mer jämlik

Möjligheterna till rehabilitering varierar i landet och många människor med reumatisk sjukdom upplever att det kan vara svårt att få den rehabilitering som behövs. Det fortsatta arbetet med att ta fram nationella riktlinjer för habilitering, rehabilitering och hjälpmedel måste prioriteras, hävdar Reumatikerförbundet.

Under 2022 genomförde Reumatikerförbundet en nationell medlemsenkät om tillgången till rehabilitering för människor med reumatiska sjukdomar. Sjukdomarna ingår i gruppen rörelseorganens sjukdomar som orsakar cirka 20 procent av alla läkarbesök i primärvården.

Med över 2700 svar från hela landet ger enkäten en bild av hur rehabiliteringen för reumatiker ser ut i Sverige. Flertalet av de som svarade har en aktiv sjukdom som påtagligt påverkar deras liv, de har haft sin diagnos relativt länge och bör därför i enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer vara välinformerade om sin sjukdom och ha en skriftlig hälsoplan/patientkontrakt. Det var dock få respondenter (16 procent) som svarade ja på frågan om de får tillräcklig med information från vården om vilka rehabiliteringsinsatser som finns, och hur de olika rehabiliteringsformerna skulle kunna hjälpa dem. 2018 svarade 28 procent ja på samma fråga. Detta är anmärkningsvärt utifrån kraven i vårdförloppen om att patienterna ska ha en hälsoplan som uppdateras kontinuerligt.

När respondenterna fick precisera vilka effekter rehab ger dem svarade 70 procent att rehabiliteringen gör att de klarar av vardagen bättre, 54 procent att den förbättrar deras arbetsförmåga, 72 procent att de kan vara mer fysiskt aktiva och 68 procent att de får mindre ont.

Majoriteten anser alltså att rehabilitering på ett avgörande sätt förbättrar deras livskvalitet och möjligheter att klara sitt vardagsliv. Men en hög andel av de som svarat – 60 procent – hade överhuvudtaget inte fått tillgång till rehab de senaste fem åren.

När Socialstyrelsen i februari 2023 svarade på regeringsuppdraget att analysera förutsättningarna för att ta fram nationella riktlinjer för området rehabilitering, habilitering och hjälpmedel var vi därför förvåntansfulla. Slutsatsen av utredningsarbetet blev att det behövs förstärkt nationellt stöd inom områdena, men att det inte är lämpligt att ta fram en gemensam nationell riktlinje. Socialstyrelsen behöver ytterligare utreda hur ett sådant stöd ska se ut.

Reumatikerförbundet är positivt till fortsatt utredning men anser att arbetet måste prioriteras, vi kan inte vänta! Vi behöver rehabilitering för att klara ett aktivt liv med allt vad det innebär; arbete, familjeliv och fritid.

För att fler ska få tillgång till rehabilitering vill vi också att regioner och kommuner får det stöd som behövs för att implementera befintliga riktlinjer och vårdförlopp. Rehabilitering är redan högt prioriterad i flera kommuner och regioner, problemet är att vården inte följer dessa riktlinjer och vårdförlopp. Detta leder till att intentionerna om jämlik rehabilitering uteblivit.

Reumatikerförbundet anser att alla ska ha samma rätt till rehabilitering oavsett bostadsort. Rehabilitering kan öka välbefinnandet, förbättra rörelseförmågan och öka möjligheten att arbeta, vara aktiv och klara sin vardag.

Reumatikerförbundet vill därför:

- Att det fortsatta arbetet med att ta fram nationella riktlinjer för habilitering, rehabilitering och hjälpmedel prioriteras.
- Att rehabilitering, habilitering och hjälpmedel ska ingå i vårdgarantin.
- Att varje region tar fram en plan för vård av kroniskt sjuka som bland annat omfattar uppföljningar av de vårdförlopp och riktlinjer som redan finns.
- Att alla kommuner tillsätter en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR).

Borlänge den 28 maj 2023

Reumatikerförbundets stämma